

ויזרע יצחק

שנה יג'

<p>פרשת "בהר-בחקתי" הפטרה: "ה' עזי ומעוזי" כו' אייר תשפ"א</p>	<p>ויצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל</p>	<p>זמני השבת</p> <table border="1"> <tr> <td>י"ב</td> <td>ת"א</td> <td>חיפה</td> </tr> <tr> <td>18:48</td> <td>17:03</td> <td>18:56</td> </tr> <tr> <td>20:04</td> <td>20:07</td> <td>20:07</td> </tr> <tr> <td>20:42</td> <td>20:39</td> <td>20:42</td> </tr> </table> <p>כניסה יציאה ר"ת</p>	י"ב	ת"א	חיפה	18:48	17:03	18:56	20:04	20:07	20:07	20:42	20:39	20:42
י"ב	ת"א	חיפה												
18:48	17:03	18:56												
20:04	20:07	20:07												
20:42	20:39	20:42												

הגיגים לפרשת השבוע

וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר (ויקרא כה' א)

מבואר ב"דעת זקנים מבעלי התוספות" שכל הפרשיות מתחילת חומש "ויקרא" ועד כאן נאמרו ב"אהל מועד" כיון שמדובר בהן על עניינים הקשורים ל"אוהל מועד" כמו עניין הקרבנות, המצורעים, בעלי הקרי, יולדות ושאר עניינים שקשורים לכהנים ולוים. אבל שתי הפרשיות הללו "בהר סיני" ו"בחקתי" אינן שייכות כל כך ל"אהל מועד" ולא לכהנים לכן נאמר "בהר סיני". אם כך, מדוע נכתבו פרשיות אלו בחומש "ויקרא", שהוא "תורת הכהנים"? התשובה היא שפרשיות אלו מדברות בעניין השביעית, היובל וערכין וחרמים ששייכות בעניינם לכהנים, וגם כתוב "והעברת שופר תרועה" (ויקרא כה' ט) ובמקום אחר כתוב "ובני אהרן יתקעו" (במדבר י' ח) לפיכך צורפו פרשיות אלו לחומש "ויקרא". אבל כדי שלא נעלה על דעתנו שגם פרשיות אלו נאמרו ב"אהל מועד" לכן כתוב כאן "בהר סיני".

וישבתה הארץ שבת לה" (ויקרא כה' ב)

אומר רבינו בחיי שכוונת הכתוב במצוות השמיטה היא שתהיה הארץ בטלה מכל מלאכת אדם בשנה השביעית, ושלא ישתדל האדם כלל בעבודת הקרקע, לא בחרישה ולא בזריעה, כמו שנאמר "שש שנים תזרע שרך... ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ" (ויקרא כה' ג-ד). שאפילו מה שצומח מעצמו בלי חרישה אסור לאדם לקצור, זהו שנאמר "את ספיח קצירך לא תקצור", כי מה שצמח מעצמו והוא נספח לקציר של השנה שעברה נקרא "ספיח", מלשון "ונספחו על בית יעקב" (ישעיה יד'), וכן גפן שלא נעבד ולא נעדר ולא נזמר נקרא "נזיר", לפי שהאדם "הזיר" את הגפן ממנו כדבר שאינו שלו. כללו של דבר הוא שהאדם אינו רשאי לנהוג בשדהו ובכרמו מנהג אדון כלל, אלא על כל פירותיו להיות הפקר לכל העולם ושאפילו הדיוט שבישראל יזכה בהם כמוהו. וציותה התורה מצוה זו, שיהיו כל מיני הממשלה ואדנות, שבתחוננים בטלים בעבודת הארץ, כדי שיתבונן האדם בלבו כי אין עיקר האדנות והממשלה אלא לאדון הכל.

וישבתה הארץ שבת לה" (ויקרא כה' ב)

מבאר ה"ספורנו" שכוונת הכתוב "שבת לה" היא שבשנה זו שאתה בטל מעבודת האדמה, תקדיש את הזמן להתעלות בעבודת ה', זו גם כוונת הכתוב בעניין שבת בראשית שנאמר בה "שבת לה' א-להיך" (שמות כ' י) שצריך להקדיש את זמן הבטלה ממלאכה להתעלות רוחנית.

ואיש כי ימכר בית מושב עיר זוומה והיתה גאלתו ער תם שנת ממכרו" (ויקרא כה' כט)

לפי הכתוב, אדם המוכר בית בעיר המוקפת חומה יכול לגאלה רק בתוך השנה הראשונה, אחרת היא אינה חוזרת אליו ביובל כמו שאר השדות ובתי חצרים, מדוע ההבדל? מסביר ה"חזקוני" שכיון שהעיר מוקפת חומה, קרקע הבית אינה עומדת לזריעה, ומה שגזר הקב"ה שהקרקע חוזרת לבעליה ביובל, מדובר רק בקרקע שהחיות של האדם תלויה בה, דהיינו קרקע העומדת לזריעה. הסבר נוסף הוא שסתם אדם הקונה בית בעיר חומה כוונתו היא לקנות את הבית לעולם, כי האדם אינו מתיישב טוב בבית של אחרים ולא עושה בו שום בנין, לפיכך כתוב בו "לא יצא ביובל", אבל שדות ובתי החצרים, שאדם רגיל לקחת באריסות ובחכירות, כתוב בהם "ויצא ביובל".

נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

מסעוד בן חמו בר פרלה ז"ל נלב"ע ג' סיון אריק שלום בר גורגיה ז"ל נלב"ע יז' תמוז תש"ף

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'ה ז"ל

יצחק בנימין בר שורין ז"ל

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

תנצב"ה

"וכי תאמרו מה נֶאֱכַל וצִוִּיתִי את בְּרַכְתִּי לָכֶם" (ויקרא כה' ב')

מבאר רבי אברהם סבע ב"צרוור המור" שעניין השמיטה והיובל הוא שורש התורה ויסוד העולם כולו, ושקיום העולם מחייב שיהיו בו הבדלי מעמדות, גם עניים וגם עשירים. בעניין מצוות השמיטה והיובל רוצה הקב"ה לגרום לכך שיהיה שוויון, לתקופה מסוימת, בין העניים והעשירים כמו שכתוב "לך ולעבדך" (ויקרא כה' ו) וכתוב "ואכלו אביוני עמך" (שמות כג' יא). וידוע שכל ימי העני הם ימים של מכאוב וכעס, כיון שאין לו מה לאכול, ובכל עת ועונה עיניו נשואות לשמים, וחייו תלויים לו מנגד. לעומת זאת, העשיר, כל ימיו בשמחה "וטוב לב משתה תמיד" (משלי טו' טו) ובעושרו וברוב לכבו הוא שוכח את העני ואינו יודע את מכאוביו. לכן ציוותה התורה על שנת השמיטה והיובל שיהיו שנתיים קדושות ברציפות. באופן שאפילו העשיר נושא את עיניו לשמים, מאחר שאין הוא זורע וקוצר, בשאלה "מה אוכל ומה אשתה"? המטרה היא לגרום לעשיר להיזכר בצער העני, שכל ימיו ושנותיו בצער ובדאגה. ולאחר שהעשיר בשנים אלו נושא את עיניו לשמים בשאלה "מה אעשה לאנשי ביתי כי אין לי לזרוע ולקצור"? אזי לאחר שנים אלו, כאשר יחזור העשיר לעושרו, הוא יזכור את הימים שעברו עליו בשמיטה וביובל, ויאמר לעצמו: אם אני, בשנים של שמיטה והיובל, לא ידעתי מה לעשות לאנשי ביתי. והייתי בצרה וצוקה, בצער ובדאגה, מהשאלה "מה אוכל ומה אשתה", אם כך, מה יעשה העני שכל ימיו מכאובים ואין הוא רואה טובה כלל, ועיניו נשואות באופן קבוע לשמים ולבריות כי "עולליו שאלו לחם פורש אין להם" (איכה ד' ד) ? ובוזה יזכור את העני וירחם עליו.

"ובמרבית לא תתן אכלך" (ויקרא כה' לו')

מבאר ה"אור החיים" הקדוש שכוונת הכתוב "אכלך" היא לומר שאפילו בדבר שהורשית לאכול, אל תרבה אכילה ממנו, כי כאשר האדם הולך אחר גרונו ומטה את גבול התאוה שבו למותרות, בזה הוא מחשיך את אור הנפש שבו, כי כשזה קם זה נופל, כשמתרבה התיאבון הגשמי מתמעט התיאבון הרוחני, וזה מה שאמר הכתוב "צדיק אוכל לשובע נפשו" (משלי יג' כה) אבל לא להנאת הגוף.

"אם בזוקותי תלכו" (ויקרא כו' ג')

מבאר רבי אלימלך מליזנסק ב"נועם אלימלך" שפירוש הכתוב "אם בחקתי תלכו" שתהיו הולכים בעולמות העליונים הנקראים "חק" ותהררו במחשבותיכם לקשר אותם, ובכך תפעלו ל"ונתתי גשמיכם בעתם", שגם גשמיות העולם הזה תהיה מקושרת עם העולמות העליונים הנקראים גם כן "עת", וזה מה שנאמר "עדותיך נאמנו מאוד" (תהלים צג' ה) כי ידוע שהשמים והארץ נקראים "עדות" כמו שנאמר "העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ" (דברים ד' כו), ופירוש רש"י (דברים לב' א) "שאם יזכו יתנו עדות". וזהו "עדותיך", אנחנו שמחים בעדותיך, שהם השמים והארץ, שהם, "נאמנו מאוד", נאמנים מאוד ליתן שכרם, אבל שמחתנו העיקרית אינה על כך שהם נותנים לנו שמחות גשמיות אלא עיקר שמחתנו היא שגם הגשמיות שלנו מקושרת לעולם העליון ובוזה אנחנו שמחים מאוד. וזהו "לביתך נאווה קודש".

"ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מוזריר והשבתי זויה רעה מן הארץ" (ויקרא כו' ו')

מבאר ה"פנים יפות" את הפסוק על פי פירוש הרמב"ן שאומר שחיות השדה ישלימו עם ישראל כמאמר הנביא "ושעשע יונק על חור פתן" (ישעיה יא' ח) כי עוונות האדם גורמים לכך שימרדו בו החיות, והוא מה שאמר הכתוב "ואדם ביקר כל ילין נמשל כבהמות נדמו" (תהלים מט' יג), ועניינו הוא ששכל האדם הוא ממקור הבינה העליונה שהיא היראה העליונה, וממנו יש לאדם את צלם הא-להים שהוא מהבינה, כדברי המקובלים, ואז יראו ממנו כל הבריות וחיות כדכתיב "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך" (דברים כח' י), אך כאשר סרה ממנו יראת א-להים אז שולטים בו החיות הרעות, וזה מה שכתוב "אדם ביקר ולא יבין", שאין בו יראת ה' והסתלק ממנו צלם א-להים ומושלים עליו חיות רעות, וזהו "כבהמות נדמו" כמו שקבעו חז"ל ש"חיה בכלל בהמה" (חולין נט' א)

"איש כי יפליא נדר בערכך" (ויקרא כו' ב')

רבינו החיד"א ב"נחל קדומים" מביא הסברו של רבינו אלעזר מגרמיזא לסמיכות של פרשת "ערכין" לפרשת ה"תוכחה", ואומר שבפרשת התוכחה יש מ"ה, (45), קללות, ובמשנה תורה יש צ"ח, (98), קללות וסכומם הוא קמ"ג, (143), וסכום השקלים שבפרשת "ערכין" בין לזכר ובין לנקבה בכל גיל הוא קמ"ג, (143), שקלים, ללמדנו שכדאיים שקלים אלו שיכפרו על קללות אלו. ומסביר רבינו החיד"א שמנין התוכחות הוא קמ"ג, וסופי התיבות של "אברהם יצחק ויעקב" הוא קמ"ב ויחד עם הכולל מגיע לקמ"ג, ללמדנו שזכות האבות יכולה להגן ולהציל מהתוכחות, כי התוכחות אינם דרך מאיסה וגעילה אלא דרך אהבה וחיבה "כאשר ייסר איש את בנו", ובכח זכות האבות להגן עלינו ולהצילנו מהתוכחות.

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם:

אליהו בן חמו בר אסתר, יוסף בנימין בר הביבה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק" חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 20:30-21:30 לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315